

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบคะแนนสอบของนักเรียนที่ได้จากการสอบด้วยแบบสอบเลือกตอบที่แทรกข้อขบขันแบบต่าง ๆ 3 แบบและแบบสอบเลือกตอบธรรมดา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อขบขันแบบต่างๆ ในแบบสอบเลือกตอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2533 จำนวน 160 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 40 คน คือกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทย (ท 204) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยและการอ่านจับใจความ กับแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อขบขันแบบต่าง ๆ ในแบบสอบเลือกตอบของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยที่แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ฉบับคือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบเลือกตอบธรรมดา ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบที่คั่นด้วยภาพการ์ตูนขบขัน ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบภาพการ์ตูนประกอบสถานการณ์ขบขัน และฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบสถานการณ์ขบขัน การดำเนินการทดลองได้ใช้ครูผู้สอนคนเดียวกันทำการสอนนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มและดำเนินการสอนแบบเดียวกัน ภายหลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับการสอนแล้วจึงทดสอบด้วยแบบสอบเลือกตอบธรรมดาและแบบสอบเลือกตอบที่แทรกข้อขบขันทั้ง 3 แบบและให้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี สำหรับแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้การหาค่าสถิติร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอบด้วยแบบสอบเลือกตอบที่แทรกข้อขบขันแบบต่าง ๆ 3 แบบมีคะแนนสอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอบด้วยแบบสอบเลือกตอบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบว่า ทุกกลุ่มที่

ผู้ใด รับ การ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ วิชา ธรรม ศาสนา ว่า โยง วิชา ศาสตร์ กิจ ที่ ระดับ .05 หรือ 50

วิธี ทด สอบ ค. วิชา ทด สอบ ว่า ใน สิ่ง นี้ เรา กู้ มาน ว่า ทุก กลุ่ม ที่ ได้รับการ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ วิชา ธรรม ศาสนา ว่า โยง วิชา ศาสตร์ กิจ ที่ ระดับ .05 แต่ ยัง ไม่มี หลักฐาน เพียงพอ ที่ จะสรุป ว่า คะแนน สอบ ของ นักเรียน ใน กลุ่ม ที่ ได้รับการ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ ที่ แทรก ข้อ ขบ ขัน ที่ เป็น ภาพ การ์ตูน คือ แบบ สอบ ที่ คั่น ด้วย ภาพ การ์ตูน ขบ ขัน และ แบบ สอบ ภาพ การ์ตูน ประกอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน สูง กว่า คะแนน สอบ ของ นักเรียน ใน กลุ่ม ที่ ได้รับการ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ ที่ แทรก ข้อ ขบ ขัน ที่เป็น ภาษา คือ แบบ สอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน

2. ผล จากการ สอบ ถาม ความ คิด เห็น เกี่ยว กับ การ ใช้ ข้อ ขบ ขัน แบบ ต่าง ๆ ใน แบบ สอบ เลือกตอบ ของ นักเรียน พบ ว่า กลุ่ม ตัวอย่าง เห็น ด้วย ว่า การ ใช้ ข้อ ขบ ขัน ใน แบบ สอบ จะ ช่วย ให้ นักเรียน ได้ ฝึก คลาย ใน ขณะ ทำ แบบ สอบ เรียง ตาม ลำดับ ดังนี้ การ คั่น ด้วย ภาพ การ์ตูน ขบ ขัน การ ใช้ ภาพ การ์ตูน ประกอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน และ การ ใช้ สถาน การณ์ ขบ ขัน คิด เป็น ร้อย ละ 90, 80 และ 70 ของ ผู้ตอบ ที่ เห็น ด้วย ตาม ลำดับ นอกจาก นี้ กลุ่ม ตัวอย่าง ยัง มีความ เห็น ว่า การ ใช้ ข้อ ขบ ขัน ใน แบบ สอบ นั้น จะ ช่วย ให้ นักเรียน ทำ ข้อ สอบ ได้ คะแนน มาก ขึ้น จาก การ ใช้ สถาน การณ์ ขบ ขัน การ ใช้ ภาพ การ์ตูน ประกอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน และ การ คั่น ด้วย ภาพ การ์ตูน ขบ ขัน โดย คิด เป็น ร้อย ละ 75, 70 และ 55 ของ ผู้ตอบ ที่ เห็น ด้วย ตาม ลำดับ

แบบ สอบ เลือกตอบ ที่ แทรก ข้อ ขบ ขัน ที่ นักเรียน ชอบ มาก ที่ สุด และ อยาก ให้ ครู นำ ไป ใช้ ใน การ ออก ข้อ สอบ มาก ที่ สุด คือ แบบ สอบ ภาพ การ์ตูน ประกอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน แบบ สอบ ที่ คั่น ด้วย ภาพ การ์ตูน ขบ ขัน และ แบบ สอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน คิด เป็น ร้อย ละ 45, 40 และ 15 ของ ผู้ตอบ ที่ เห็น ด้วย ตาม ลำดับ และ มีความ เห็น ว่า ควร มี การ นำ ข้อ ขบ ขัน ไป ใช้ ใน การ ออก ข้อ สอบ วิชา ภาษา ไทย มาก ที่ สุด รอง ลง มา คือ วิชา คณิต ศาสตร์ ภาษา อังกฤษ และ สังคม ศึกษา

อภิปรายผล

จาก ผล การ วิจัย ที่ พบ ว่า นักเรียน ที่ ได้รับการ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ ที่ แทรก ข้อ ขบ ขัน แบบ ต่าง ๆ 3 แบบ มี คะแนน สอบ สูง กว่า นักเรียน ที่ ได้รับการ สอบ ด้วย แบบ สอบ เลือกตอบ วิชา ธรรม ศาสนา ว่า โยง วิชา ศาสตร์ กิจ ที่ ระดับ .05 แสดง ให้ เห็น ว่า การ ใช้ ขบ ขัน ทั้ง 3 แบบ คือ การ คั่น ด้วย ภาพ การ์ตูน ขบ ขัน การ ใช้ ภาพ การ์ตูน ประกอบ สถาน การณ์ ขบ ขัน และ การ ใช้ สถาน การณ์ ขบ ขัน

มีผลให้คะแนนสอบของนักเรียนสูงกว่าการสอบด้วยแบบสอบเลือกตอบธรรมดา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ziv (1988), Bullock (1983), Ascough และ Nelson (1971) ที่พบว่า การใช้ข้อขบขันในการเรียนการสอนและการสอบมีผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ข้อขบขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าการแทรกข้อขบขันแบบต่าง ๆ ไว้ในแบบสอบช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายในขณะที่ทำแบบสอบ และเมื่อนักเรียนได้ผ่อนคลายการทำแบบสอบจึงได้ผลดีกว่าเมื่อนักเรียนมีความเครียดสูง นั่นคือ เมื่อนักเรียนมีความเครียดสูงจะส่งผลให้ความคลาดเคลื่อนของคะแนนที่ได้จากการวัดสูงตามไปด้วย การทำให้นักเรียนได้คลายเครียดในขณะที่ทำแบบสอบ จึงน่าจะเป็นการลดความคลาดเคลื่อนในการวัด ซึ่งอธิบายในแง่ของทฤษฎีของการวัดได้ว่า การใช้ข้อขบขันแบบต่าง ๆ นั้นทำให้ความคลาดเคลื่อนของคะแนนที่ได้จากการวัด Error score (E) ลดลง และเป็นผลให้คะแนนที่ได้จากการวัด Observed score (X) มีค่าใกล้เคียงกับคะแนนจริง True score (T) หรือ คะแนนที่บ่งถึงความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bullock (Bullock, 1983) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้อารมณ์ขันในการทดลองมีระดับความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้อารมณ์ขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มที่มีระดับความวิตกกังวลต่ำนี้ทำคะแนนจากแบบทดสอบการคิดได้สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับความวิตกกังวลสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ascough และ Nelson (Ascough and Nelson อ้างถึงใน McMorris and others, 1985:148) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอบด้วยแบบสอบที่มีข้อขบขันแทรกอยู่ในตัวคำถาม มีคะแนนสอบจากแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอบด้วยแบบสอบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง Ascough and Nelson ได้อธิบายว่าแบบสอบที่มีข้อขบขันแทรกอยู่นั้นทำให้นักเรียนเปลี่ยนระดับความวิตกกังวลให้ลดลง ดังนั้นปัญหาที่ใช้วัดพฤติกรรมทางสมองของนักเรียนจึงถูกทำให้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับ McMorris และคณะ (1983) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแบบสอบที่มีข้อขบขันรวมอยู่นั้นง่ายกว่าแบบสอบที่ไม่มีข้อขบขันรวมอยู่ และอธิบายได้จากทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ว่า เมื่อคนเราได้ผ่อนคลายจะทำให้การปฏิบัติกิจกรรมได้ผลดียิ่งขึ้น (Hebb, 1955 อ้างถึงใน McMorris and others, 1985)

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดที่ยึดถือตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud ซึ่งเชื่อว่า อารมณ์ขันจะเปลี่ยนเหตุการณ์ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความทุกข์ใจให้ลดความ

สำคัญลงไป ฉะนั้นความเพลิดเพลินเกี่ยวกับภาพการ์ตูน หรือสถานการณ์ที่เป็นภาษาซึ่งนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบในครั้งนี้ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ได้ช่วยให้นักเรียนมีสภาพจิตใจในขณะที่ทำแบบสอบดีขึ้น กล่าวคือ ได้ปลดปล่อยหรือระบายความเครียดในขณะที่ทำแบบสอบไปได้บ้างในเรื่องนี้อธิบายได้จากทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์ที่ว่า เมื่อพลังงานทางจิตซึ่งสะสมไว้ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากการสั่งของจิตที่เรียกว่า super ego พลังงานเหล่านี้ก็จะระบายออกในรูปการหัวเราะได้ (Freud, 1928) ซึ่งแนวคิดในเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการปลดปล่อยและความโล่งใจ (Release and Relief Theories) ที่มีพื้นฐานทฤษฎีว่าการหัวเราะเป็นการช่วยที่ปลดปล่อยแรงใจจากความตึงเครียด และเชื่อว่าอารมณ์ขันเป็นเรื่องของการใช้พลังงานที่มีมากเกินไป ซึ่งพลังงานเหล่านี้ได้หาทางออกที่ดีที่สุด คือออกมาในรูปของการหัวเราะ เมื่อคนเราหัวเราะก็จะเกิดความโล่งใจ และความโล่งใจนี้เองที่นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่า มีอยู่ในอารมณ์ขัน (Spencer, 1960; Kline, 1907; Gregory, 1924)

สำหรับการใช้ข้อสอบชนิดต่าง ๆ ทั้ง 3 แบบคือ การค้นด้วยภาพการ์ตูนชนิด การใช้ภาพการ์ตูนประกอบสถานการณ์ชนิด และการใช้สถานการณ์ชนิด ผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ไม่พบหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่า การใช้ข้อสอบที่เป็นภาพการ์ตูนคือ การใช้แบบสอบที่ค้นด้วยภาพการ์ตูนชนิด และการใช้แบบสอบภาพการ์ตูนประกอบสถานการณ์ชนิดมีผลให้คะแนนสอบของนักเรียนสูงกว่าการใช้ข้อสอบที่เป็นภาษา คือในแบบสอบสถานการณ์ชนิด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย แต่เมื่อพิจารณาจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบชนิดต่าง ๆ ในแบบสอบเลือกตอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ข้อสอบที่เป็นภาพการ์ตูนมากกว่าการใช้ข้อสอบที่เป็นภาษา กล่าวคือ นักเรียนมีความเห็นว่า การใช้ข้อสอบในแบบสอบช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายในขณะที่ทำแบบสอบ โดยที่การค้นด้วยภาพการ์ตูนชนิดทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้ภาพการ์ตูนประกอบสถานการณ์ชนิด และการใช้สถานการณ์ชนิด คิดเป็นร้อยละ 80 และ 70 ของผู้ตอบที่เห็นด้วยตามลำดับ นอกจากนี้ นักเรียนยังเห็นด้วยว่า การใช้ข้อสอบในแบบสอบช่วยให้อ่านข้อสอบง่ายขึ้น และช่วยให้นักเรียนทำข้อสอบได้คะแนนมากขึ้น

สำหรับแบบสอบที่นักเรียนชอบมากที่สุด และอยากให้ครูนำไปใช้ในการสร้างแบบสอบมากที่สุดคือ แบบสอบภาพการ์ตูนประกอบสถานการณ์ชนิด รองลงมาคือแบบสอบที่ค้นด้วยภาพ

การรู้ตนชบชั้น และแบบสอบสถานการณ์ชบชั้น คิดเป็นร้อยละ 45, 40 และ 15 ของผู้ตอบที่เห็นด้วยตามลำดับ และมีความเห็นว่าควรมีการนำข้อชบชั้นไปใช้ในการสร้างแบบสอบรายวิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลจากการวิจัยจะไม่พบหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่า การใช้ข้อชบชั้นที่เป็นภาพการ์ตูน มีผลให้คะแนนสอบของนักเรียนสูงกว่าการใช้ข้อชบชั้นที่เป็นภาษาในกลุ่มที่ใช้ข้อชบชั้นแบบต่าง ๆ ทั้ง 3 แบบ แต่จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อชบชั้นแบบต่าง ๆ ในแบบสอบของนักเรียน ทำให้พอจะมองเห็นแนวโน้มว่า นักเรียนชอบข้อชบชั้นที่เป็นภาพการ์ตูนมากกว่าข้อชบชั้นที่เป็นภาษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Townsend และ Mahoney (1983) ซึ่งพบว่า การรับรู้ในเรื่องอารมณ์ขันของนักเรียนจากสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูนสูงกว่าสถานการณ์ที่เป็นภาษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลปติช (Leptich, 1986 อ้างถึงใน ประเสริฐ มาสุปรีดี, 2522) ที่พบว่า นักเรียนร้อยละ 97 ชอบแบบเรียนที่เป็นภาพการ์ตูน ซึ่งในเรื่องนี้อาจจะอธิบายได้ว่า การใช้ภาพการ์ตูนนั้นสามารถช่วยให้ผู้รับรู้สามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดีกว่า และสามารถสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น ดังที่ Kinder (Kinder, 1950:150-153 อ้างถึงใน เบญจลักษณ์ ธนะพานิชย์, 2528) ได้อธิบายว่าภาพการ์ตูนช่วยให้นักเรียนสามารถแปลความหมายจากภาพที่เห็นได้ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ข้อชบชั้นแบบต่าง ๆ ในแบบสอบเลือกตอบรายวิชาภาษาไทยในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้
2. ในการนำแบบสอบที่มีข้อชบชั้นแบบต่าง ๆ แทรกอยู่ไปใช้กับนักเรียนควรมีวิธีการควบคุมที่ทำให้แน่ใจได้ว่า นักเรียนได้พิจารณาภาพหรือสถานการณ์ชบชั้นที่แทรกอยู่ในแบบสอบนั้นจริง เช่น อาจชี้แจงไว้ในคำชี้แจงของแบบสอบหรืออธิบายให้นักเรียนทราบก่อนที่จะทำแบบสอบ และผู้วิจัยควรใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ทำแบบสอบควบคู่กันไปด้วย
3. แบบสอบเลือกตอบที่แทรกข้อชบชั้นนั้น ในการนำไปใช้ ควรเป็นการสอบที่เป็น

power test เพื่อให้นักเรียนมีเวลาอย่างเพียงพอในการพิจารณาข้อขบขันที่แทรกอยู่ในแบบสอบได้อย่างครบถ้วน

4. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ถ้าหากจะทำการศึกษาในกรณีเช่นเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ รูปแบบของการวิจัยในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อขบขันแบบต่างๆ ในแบบสอบเลือกตอบ ควรจะเป็นการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของข้อขบขัน เฉพาะแบบสอบฉบับที่นักเรียนได้ทำการสอบ เพราะน่าจะทำให้นักเรียนมีโอกาสพิจารณารูปแบบของข้อขบขันในแบบสอบฉบับนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน มากกว่าการพิจารณาแบบสอบหลาย ๆ ฉบับไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนไม่ได้ตอบแบบสอบฉบับนั้น

5. ควรมีการศึกษาถึงผลของการใช้ข้อขบขันในแบบสอบเลือกตอบในกลุ่มเด็กที่มีอายุหรือ ระดับการศึกษาต่างกันว่าให้ผลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพราะอารมณ์ขันของคนเรานั้นแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมและภาษา ในขณะที่เด็กก็น่าที่จะกล่าวได้ว่า ในสภาพจริงนั้นเด็กกับผู้ใหญ่จะมีอารมณ์ขันแตกต่างกันออกไป นั่นคือมีเรื่องของวัยเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับรู้อารมณ์ขันนั้นน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการรับรู้และความสามารถในการมีอารมณ์ขันของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป จึงน่าที่จะทำการศึกษาในประเด็นเหล่านี้ รวมทั้งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการใช้ข้อขบขันและความสามารถมีอารมณ์ขัน นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและเสนอแนะไว้

6. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสัดส่วนของการแทรกข้อขบขันลงในแบบสอบเลือกตอบว่าควรมีสัดส่วนมากหรือน้อยเพียงไร จึงจะเหมาะสม เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการแทรกข้อขบขันในทุก ๆ สถานการณ์ที่นำมาใช้สร้างข้อกระทง ซึ่งในแต่ละสถานการณ์จะสร้างข้อกระทงได้ประมาณ 4-5 ข้อ แต่ในกรณีที่ข้อกระทงที่สร้างขึ้นไม่ได้กำหนดเป็นสถานการณ์ก็น่าสนใจที่จะศึกษาว่า ควรจะแทรกข้อขบขันลงไปในส่วนเท่าไร หรือสร้างข้อกระทงไปที่ข้อใดจึงจะแทรกข้อขบขันครั้งหนึ่ง เช่น อาจจะแทรกข้อขบขันในทุก ๆ 5 ข้อ 10 ข้อ เป็นต้น ซึ่งจะต้องพิจารณาในเรื่องความยาวของแบบสอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบของแบบสอบที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของแบบสอบให้น่าสนใจยิ่งขึ้น และเอื้อประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาในอนาคตต่อไป